

TMMOB MÜHENDİSLİK VE MİMARLIK KURULTAYI YAPILDI

"UZMAN MÜHENDİSLİK VE AKREDİTASYON"

Ayla ONAR -

Yönetim Kurulu Yed. Üyesi

TMMOB Mühendislik Mimarlık Kurultayı 28-29 Nisan tarihlerinde DSİ toplantı salonunda yapıldı. Kurultayın temel tartışma konuları uzman mühendislik ve akreditasyon idi.

"Uzman Mühendislik/Mimarlık", "Yetkin Mühendislik/Mimarlık", "Profesyonel Mühendislik/Mimarlık" ve "Sertifikasyon" gibi isimlerle anılan proje TMMOB içerisinde bir kaç yıldır tartışılmaktaydı. 17 Ağustos depreminden sonra bu tartışma ivme kazanmış ve TMMOB'nin yanı sıra Bayındırlık ve İskan Bakanlığı da konunun tarafı olmuştur. Öncelikle İnşaat Mühendisleri tarafından hazırlanan öneri, Bakanlık tarafından sahiplenilip, revize edilerek "Kanun Hükmünde Kararname (KHK) Taslağı" olarak odaların görüşüne sunulmuştur. 10 Nisan 2000 tarihinde de bu taslağa atıfta bulunularak 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında KHK, Hükümet tarafından bir oldu bittiye getirilerek çıkarılmıştır.

Kurultayın birinci gününde, mühendislerin geleceğini ciddi ve olumsuz bir şekilde etkileyecek bu konular TMMOB'nin tabanında yeteri kadar tartışılmadığı görüşleri ve bu görüşlerin tersi görüşler ileri sürülerek yapılan tartışmalardan sonra, bu Kurultayın sonuç karar almayı sadece tartışmaların tabana yayılmasını sağlaması ve bir yıl içinde yeni bir Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı yapılması, yapılan oylama ile delegeler tarafından kabul edilmiştir.

Daha sonra dört yüze yakın mühendis Başbakanlık Binasına giderek siyah çelenk koymak istemiş fakat güvenlik güçleri buna engel olmuşlardır. Bunun üzerine güven parkta TMMOB Başkanı Yavuz Önen bir basın açıklaması yapmış, bu durumu ve Mühendislerin yoksulluk sınırında yaşam mücadelesi verdiklerini ve bunu protesto ettiklerini söylemiştir. Daha sonra Başbakan Özel Kalem Müdürü beş kişilik bir grubu kabul etmiştir.

Kurultayın öğleden sonraki ve ertesi günü devam eden oturumlarında Mühendislik Mimarlık Eğitimi Mesleki Yeterlilik-Mesleki Yetkinlik, Mesleki Denetim, Ürün ve Akreditasyon Belgelendirme, Örgüt Birimlerinin Hizmet Üretimi, Üyelerin Ekonomik Hakları, Disiplinlerarası Çalışma, Mesleki Davranış İlkeleri, Dış İlişkiler ve Örgüt Misyonu başlıkları altında konular tartışılmış ve pek çok konuda Kurultay Taslakları kabul edilmiştir.

Kurultayda yapılan tartışmalarda, uzman mühendislik konusunda getirilen eleştiriler ana hatları ile şöyledir;

Bu öneri, temelde toplumsal bölüşümdeki eşitsizlikten kaynaklı olarak eşitsiz koşullarda eğitim alarak mezun olan insanların mesleklerini uygulayabilmek için 5 yıl staj yapmalarını, ardından bir sınava girmelerini istemek, sorunun kaynağına yönelik olmaktan çok sonuçlarına dönük bir perspektif geliştirmektir.

Mühendislik/Mimarlık mesleğinin uygulanmasında görülen eksiklik ve yanlışlıklara mesleki bilgi ya da etik yetersizliği düzlemi yerine, piyasa temelinde gerçekleşen mevcut üretim ilişkileri temelinde bakmak daha doğru olacaktır. Kapitalist sistemde neyin nasıl yapılacağı kişilerin inisiyatifi ve bilgi düzeyinden görece bağımsız olarak, piyasa koşulları ve kâr mekanizmalarınca belirlenmektedir. Kapitalist üretim ilişkileri içerisinde "bilmek" ve "uygulamak" bir ve aynı şey değildir. Dolayısıyla 17 Ağustosta yıkılan binaların ve yaşanan ölümlerin nedeni mühendis, mimar ve şehir

TMMOB MÜHENDİSLİK MİMARLIK KURULTAYI

Akreditasyon, Ürün ve Hizmetlerin Belgelendirilmesi için TMMOB'in Görüş ve Önerileri

plancılarının uzman olmayışları, bilgisizlik ya da tecrübesizlikleri değil, bölgedeki 60 milyar dolara varan kentsel rant, plansız sanayileşme ve yapılaşmadır. Tüm bunları belirleyen de kısa vadeli kâr güdüsüdür.

Sertifikasyon tartışmasının zamanlamasına ilişkin bir diğer unsur da artan mühendis sayısı ve bununla ilişkili olarak işsizliğin bir süre daha ertelenme ihtiyacıdır. Ülkenin sanayileşme ve kalkınması ile orantısız olarak artan mühendis ve mimarlara, gerekli donanımdan yoksun olarak kurulan taşra üniversiteleri mezunları da eklenince mühendis- mimar işsizliği sosyal olarak kaldıramayacak boyutlara ulaşmıştır. Uzman bir mühendis yanında yapılacak bir staj uygulaması ile sermayenin istediği ucuz işgücü çalıştırılması yasallaştırılmak istenmektedir. Bu uygulama mühendis ve mimarları ikiye bölerken, bir yandan yetkin olmayan mühendisleri "ara teknik elemen" statüsüne indirmekte diğer yandan da işverenin aldığı elemana yönelik yatırımın maliyetini önemli oranda düşürecektir.

Konuyu savunanlar meslek içi eğitim ve uzmanlaşmanın eğitim sisteminden kaynaklanan eşitsizlikleri bir ölçüde gidereceği ve mühendis/mimarların işsizlik sorununun çözümünde bir adım olacağını söylemekteler.

Bu iddiaya karşı söylenen: Niteliğin yükseltilmesi yeni istihdam olanakları yaratmayacak, yalnızca iş sahibi olabilmenin çitasını yükseltecektir. Çözüm gibi sunulan, yıkıcı etkileri olacak bu uygulamadan vazgeçilmelidir.

Bir başka eleştiri, 595 sayılı Yapı Denetimi hakkındaki KHK ile iş olanağı yaratılan Denetim Şirketleri tüm ülkede bir elin parmağı kadar sayıda olacak ve bu şirketler için muazzam büyüklükte bir rant alanı sağlanmış ve bunun kadar önemli olan KAMUYA AİT DENETİM tamamen şirketlere bırakılarak bu alan özelleştirilmektedir.

595 sayılı Yapı Denetimi Hakkındaki KHK İçin TMMOB 2. Başkanı Celal Beşiktepe' nin görüşleri özet olarak şöyledir;

Bakanlık bu kararname ile sorunlara köklü bir çözüm getirmek bir yana, yeni rant alanlarının açılmasının önünü açıyor. Üstelik bu kararname Türkiye'nin bütününe değil, belli pilot bölgeleri kapsıyor. 12 yılı

aşmış mimar ve mühendislerin kurduğu (%51 hisse olacak) özel şirketlere verilecek. 17 Ağustos depreminden sonra yapı ve imar alanının köklü bir şekilde ele alınması gerekirken bu kararname ile yapı tek başına ele alınıyor. Oysa yapı ile beraber toprak kullanım politikalarının ve imar, sanayileşme gibi tüm planlama süreçlerinin birlikte ele alınması zorunludur. Türkiye halkının bugünü ve geleceği yok edilirken toplumun yaşam kaynakları sanayileşme ve beton bloklarla kaplandı. Türkiye dileyenin istediği yere istediğini yapan daha doğrusu halkın değil sermayenin bunu yaptığı ve kârını aldığı bir ülke olmuştur. Planlamanın olmadığı yerde demokrasi de olmaz. Türkiye'de bütün kararlar kapalı kapılar ardında veriliyor. Kararnamenin gerekçesinde "kaynak israfına sebep olan plansız, kontrolsüz ve kalitesiz yapılaşmayı önlemek..." yazılırken, kararname içinde nasıl planlı konut yapılacağına dair tek bir cümle yok. Kararname çelişkilerle dolu. 2. Madde Kamu kuruluşlarında bu madde uygulanmaz diyor. Oysa depremde bütün kamu binaları yıkıldı. 18. Madde de yapı kullanma izninin alınmasından itibaren, denetim şirketi 8-10 yıl süre ile sorumlu tutulmaktadır. Normal ortamlarda bir binanın ömrü 80-100 yıl arasındadır. 0-30 yıl arası deprem bekleniyor (Örneğin 12. yılda olacak bir depremle yıkılacak bir yapı bu kararname dışında kalacaktır.

22. Madde ise sigorta zorunluluğu getiriyor. Maddeye göre sigorta yapma zorunluluğu 3 yıl sonra sona eriyor. Dolayısıyla hasardan doğacak tazminatı 3 yıl ile sınırılıyor. Bu da bir çelişkidir. Kararname yapı denetimini 180 m² üzerindeki konutlar için ve dar gelirli yoksullar için güvenli yer ve konut bu kararnamenin içinde yok. Kısacası getirilen denetim mekanizması yüksek gelir gruplarına yönelik.

Bu kararnamenin çıkma sürecinde TMMOB de devre dışı bırakılmıştır. Çünkü, bu KHK, rant ortamından beslenen sermayeye bu alanda da bir rant alanı açmaktadır ve kaçak yapılaşmayı artıracaktır. 27 ili kapsayacak bu KHK'de bu alanın genişletilmesi veya daraltılması Bayındırlık Bakanlığına verilmiştir. Dolayısıyla ayrıca bir de siyasi rant ortamı da yaratılacaktır. Amaç alenacele yapı denetimi kuruluşlarının kurularak siyasi partilerin yandaşlarına rant sağlamak ve yapı holdingleri oluşturarak bu alanın tekelleşmesi hedeflenmektedir. Şu anda serbest mühendislik ve mimarlık yapanların sadece % 10'luk kesimi yararlanabilecek, % 90'ı mağdur olacaktır. Zaten 12 sınırlaması uzmanlık kıstası olamaz. Bir mühendisin uzman olup olmadığını Oda belirler. Bu kararname Odayı sicil memurluğuna döndürüyor. Kamuda çalışan 70.000 mühendisi devre dışı bırakan, sefalet ücreti olan 250 milyon para veren bir sistemin sorgulanması gerekir. Mühendislerin işlerini yapabilmesi için maaşlarının iki katına çıkartılmasıyla harcanacak para, sadece bir denetim kuruluşunun bir yılda kazanacağı paraya denk düşmektedir. Kararname ile ortaya konulan denetim kuruluşlarını kimin denetleyeceği belli değildir. Kamu denetiminin sağlanması için Odalarla birlikte köklü bir çözüm aranmalıdır.

Kurultayda akreditasyon detaylı olarak tartışılmıştır. Henüz TMMOB camiasında ve Odalarda bu konu yeteri kadar bilinmemektedir. Bu konu 22-24 Ekim 1999 tarihinde İstanbul'da yapılan Mühendislik Mimarlık Eğitimi Sempozyumunda akademik çevrelerce yapılan sunuşla bir miktar tartışılmıştır. Burada ki sunuşlardan birinde akreditasyon şöyle tanımlanmaktadır. "Akreditasyon sözcük olarak eğitimin üçüncü bir tarafça belirlenen kriterlere göre düzenli ve aralıklarla denetlenmesi ve değerlendirilmesi demektir.

Sonuçta bir onay işlemi yapılmadan akreditasyon=onay olarak anılmaktadır. Onay alanında üç çeşit onay sistemi bulunmaktadır. 1-Kurumsal onay 2-Mesleğe yönelik programların Onayı 3-Meslekte uzmanlık veya "Profesyonellik Sertifikası" onayıdır."

Burada bahsedilen "meslekte uzmanlık onayı" Kurultayda tartışılan ve 595 sayılı KHK'de bahsedilen "Uzman Mühendislik" kavramıdır.

Kurultayda bu konuya ilişkin yapılan birkaç eleştiride; Üniversitelerin toplumun ve bilimin ihtiyaçları yerine sermayenin hizmetine girdiği ve eğitimde akreditasyonun da bu alana ve eğitimin özelleştirilmesine, ayrıca yurtdışından çağrılan akreditasyon kurumlarının üniversite-sanayi işbirliğini ve bununla birlikte toplam kaliteyi -esnek çalışmayı- önerdikleri anlatılmıştır.

Ayrıca üniversitelerde kurulan vakıflar aracılığı ile metropollerde büyük sermayenin ihtiyaçlarını, vergi sorumluluğundan da kaçarak yerine getirdiği anlatılmıştır. Bununla birlikte akreditasyonun ana işlevlerinden birinin de serbest piyasada ve çok uluslu şirketlerin ihtiyaçlarını sağlayacak, ucuz ve güvencesiz işgücü yaratacak esnek çalışma modellerinin uluslararası akreditasyon kuruluşları aracılığı ile ülkemize önerildiği (getirmeye çalışıldığı), bunun yerine TMMOB'nin de içinde yer aldığı TÜRKAK (Türk Akreditasyon Kurumu) ulusal çıkarlar doğrultusunda akreditasyon ve standartlar oluşturması önerisi yapıldı.

Bu alanda diğer eleştiri konusu; Odaların denetlemekle sorumlu oldukları alanlarda (Kalibrasyon, Ürün ve Hizmet Belgesi, Sistem Belgesi, Personel Belgesi v.b) ticari işlere soyunarak Odaların birer rant alanı haline getirilmesiydi ve buna karşı çıkıldı.

Gtây KURTTAŞ (GER)

ile

Meslektaşımız

Mehmet Alî GER

9 Nisan 2000 tarihinde evlendiler.

Yeni çifti kutlar, bir ömür boyu mutluluklar dileriz.

YENİ BİR BİNYILLA

YÜZÜ GÜLEN BİR MADENCİLİK İÇİN

• Dr.Yük.Müh. A. Ekrem YÜCE-

MMO İstanbul Şubesi

Sektörün ciddi sıkıntılar yaşadığı ve geçmişten günümüze artan bir ivmeyle devam edegelen sorunlar "Sahipsiz" bir sektör olmanın mı bir sonucu demekten alıkoymuyor bizleri...

Yıllardır çeşitli toplantılarda bir araya gelen madenciler her kademedeki insanı ile saatlerce günlerce konuşuyor, yazılar yazılıyor, çözüm önerileri sıralanıyor ancak gelişen noktaya bakıldığında "bir arpa boyu" yol alındığını üzülmek....

Maden Mühendisleri Odası 2000 yılının başlamasıyla, yönetimlerini yenilediği merkez ve şube örgütleriyle -eski deneyim ve tecrübelerin ışığında- iki yıllık sürecin çalışma programlarını oluşturmuş, ve hızla yürürlüğe koymak üzere çalışmalarını başlatmıştır.

Önümüzdeki süreçte meslektaşlarımızı önemle etkileyecek, üyelerimizin de ciddi destekleriyle çözümler üretilmesi gereken dört temel konu önümüzde durmaktadır:

- Bayındırlık Bakanlığı ve ilgili TMMOB Yasasında yapılan değişikliklerle "Uzman Mühendislik", "Meslekte yeterlilik" kavramıyla mühendislerin iş yaşamında üstleneceği sorumluluk sürecini belirleyen düzenlemeler,

- Sektörümüzün siyasi erk içinde sahiplenilmesi anlamında "Maden -Madencilik tanımlamasının daha doğru olacağı düşünülmektedir- Bakanlığı" oluşturma süreci,

- Üretim ilişkilerini doğrudan etkileyen mühendislerimizin diploma öncesi ve sonrası eğitimlerine ilişkin yaşanan süreçler,

- Maden, Taş ocakları, Patlayıcı Maddeler, Fenni nezaretçilik, Vergilendirme yasa, tüzük ve yönetmeliklerinde birbirinden kopuk ve güncelle yakışmayan maddeler ve madencilere yüklediği ağır yaptırımlar.

Yukarıda sözü edilen dört temel konu ve alt başlıklarının yeni düzenlemelere gereksiniminin yıllardır ortada duruyor olması, ülke genelinde madenciliğin hemen tümüyle gözden çıkarılmış olduğunu düşündürüyor adeta...

Sektör içinde yeralan ve her biri önemli ve kıymetli kuruluşlar (odalar, dernekler, vakıflar v.b) madenciliğin tümünü ilgilendiren ortak paydalı konularda bir araya gelmenin yollarını arayadursunlar, önemli bir birlikteliğin ve tabanla yönetimlerin kucaklaşmak ve ortak çözümler üretmesi noktasında; özelleştirme yaparak, maalesef bunu gerçekleştiremediğimizi itiraf etmeli ve belki de şapkamızı önümüze koyup düşünmeliyiz.

Sorun; sadece laf üreten, emekle yoğrulmamış programsız çalışma düzenleri ve "yaptım, oldu" anlayışlarının egemenliğinde

kilitlenmiş durumda. Bir ülke düşünelim ki; özkaynağı kömüre üvey evlat muamelesi yapsın, bir ülkenin ulusal kömür madencileri küçük bir düzenlemeyle ithal kömüre konulan % 10 fon uygulamasını- ki ithal kömür açısından önemli bir büyüklük olmamakla birlikte- adeta bayram şenliğiyle yaşasın, öyle bir ülke düşününüz ki; eğitim süreci içinde mezun ettiği mühendisine topografya dersi göstermemiş eğitim programları olsun, aynı jeolojik koşullarda aynı üretim ekipmanı ile üç kez küçük işçilik gücüyle, beş kat fazla üretim ölçekleri yaşanan kömür havzalarımız olsun ve öyle bir ülke düşününüz ki; tam altı aylık bir süreç içinde üç ayrı toplantı düzenleyerek kömürü ve sorunlarını konuşmak değil tartışmak durumunda kalsın...

Ulus olarak, madencilik sektörü olarak her bir katmanıyla "BİZ BUNU HAKETMİYORUZ". Çöküşün önlenemez başlangıcında kimseleri aramayalım. Ocağın basmaklarından yeraltındaki ayaklara yani üretimin kalbine neşter atmak gerekiyor. Neşteri tutan eli yönlendiren beyinlerin ise üretimin tozlarına tanıdık olmaları gerekiyor. Özetle madenciyi kurtaracak yine madenciler olacaktır.

İkibinli yıllarla başlayan bu süreçte yüzü gülen bir sektör ve bu sektörün elemanları

olmak biz madencilerin çoktan hakettiği güzellikler...Ne varki üretiminden eğitime önemli bir bilgi ve insan kaynağına sahip olduğumuzun galiba farkında değiliz. Bireysel öne çıkışlarla sorunların çözümlenemediği, bugün gelinen noktaya somutlanmış bir gerçek. Diğer yandan bizlerin üretilmediği yerde birilerinin-madencilerin dışında-bizleri ilgilendiren konulara ait çözümlerine katlanmak zorunda bırakılmaktayız.

Madenciler; sorunlarımıza-sizlerin kendi sorunlarınıza- sahip çıkma sürecini hızlandıralım. Başlamış süreçlerde etkin olmanın yollarını bulalım. Her yapılan toplantıda bir önceki toplantı konularının tekrarlandığı örnekleri azaltalım. Ortak paydalı konularda kesin çözüm alıcı çabaları yoğunlaştıralım. Sorunlar demeti içinde en iyi bildiğimiz bir konu için kendi aramızda ürettiğimiz çözüm önerilerini bir kaç satırla dahi olsa yazılı halle getirip paylaşalım meslektaşlarımızla. Özetle üreten ve sonuçlarıyla insanca bir yaşama ulaşan bir sektör olmaya koşar adımlar atalım.

Dört temel konuda biz madencilerin aşması gereken sorunların, yeni başlayan bin yıllar birlikte birer birer çözümlenmesi ve yüzü gülen bir madencilik ve onun bireyleri olmaya doğru, "*Rastgele*"....

**Madencilik Sektöründe Günceli
WEB Sayfamızda Bulabilirsiniz.
<http://www.mining-eng.org.tr>**